

ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ПОДАТКОВОЇ СЛУЖБИ

ПРАВО І ДЕРЖАВА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА РЕГІОНАЛІЗАЦІЇ

Матеріали
міжнародної науково-практичної конференції

14 жовтня 2011 року

Ірпінь
2011

УДК 342.5(477)(063)

ББК 67.9(4 Укр)400 н 431

П 68

Рекомендовано до друку

*Вченою радою Національного університету державної податкової служби України
(Протокол № 4 від 24.11.2011 року)*

Редакційна колегія: Мельник П.В., д.е.н., професор; Таранкул Л.Л., д.е.н., професор; Тимченко Л.Д., д.ю.н., професор; Білоус В.Т., д.ю.н., професор; Цимбал П.В., д.ю.н., професор; Ангінов В.І., к.ю.н., доцент; Самілик Г.М., к.ю.н., доцент; Касьяненко Л.М., д.ю.н., доцент; Нікітін Л.О., к.ю.н., доцент; Калганова Л.А., к.ю.н., доцент; Шемелинець І.І., к.ю.н.; Машлик Т.О., к.ю.н., доцент; Воробйова Л.С., к.ф.н., доцент; Тимченко Л.О., к.ю.н., доцент; Опучак Л.В., к.пед.н., доцент; Зайцева І.В., к.пед.н., доцент; Матілюх Н.П., к.е.н., доцент; Максименко І.А., к.ф.н., доцент.

П 68 **Право і держава в умовах глобалізації та регіоналізації:** Матеріали науково-практичної конференції, 14 жовтня 2011 року / Державна податкова служба України, Національний університет ДПС України, 2011. – 338 с.

У збірнику представлені тези, в яких розглядаються правові, філософські, соціальні, економічні та літвістичні аспекти розуміння феноменів «право» та «держава» за умов розвитку двох взаємозалежних процесів суспільного життя – глобалізації та регіоналізації. Піддані аналізу шляхи цивілізаційного поступу України, які проявляються у: об'єктивному посиленні прозорості міждержавних кордонів, різкому зростанні обсягів та інтенсивності транснаціонального перетикання капіталів, інформації, послуг та людських ресурсів; масовому поширенні уніфікованих стандартів споживання у світі; посиленні ролі недержавних регуляторів сировинної економіки і міжнародних відносин; формуванні єдиного простору комунікаційного спілкування; впливі права і держави на всі галузі соціального життя; пошуку адекватних правових механізмів захисту національних інтересів у контексті єдиного глобального світу.

Видання розраховане на науковців, викладачів, юристів, економістів, працівників органів державного управління, аспірантів та здобувачів, студентів вищих навчальних закладів.

Редакційна колегія не завжди поділяє думку авторів і не несе відповідальності за недостовірність опублікованих даних.

Тези друкуються в авторській редакції, за точністю викладеного матеріалу відповідальність покладена на авторів.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ I

Глобалізація, регіоналізація, права людини: міжнародно-правовий вимір

<i>Антупенко В.Ф.</i> Становлення міжнародного антитерористичного права.....	21
<i>Кузнецова К.В.</i> Проблема ответственности не правительственных организаций по международному праву.....	28
<i>Мацко А.С.</i> Глобалізація та її вплив на зміни сучасного правопорядку.....	31
<i>Щипцов О.А.</i> Удосконалення нормативно-правової бази, що регламентує питання безпеки морської діяльності, відповідно до норм міжнародних конвенцій.....	33
<i>Тимченко Л.Д., Кононенко В.П.</i> Международные суды как эффективный контрольный механизм защиты прав человека в процессе глобализации	36
<i>Digol D.</i> Foreign Policies of Central Asian Countries in the Realities of the Globalized World.....	39
<i>Удовика Л.Г.</i> Концептуалізація трансформацій правової системи в умовах глобалізації.....	45
<i>Тимченко Л.А.</i> Арбротская декларация 1320г. – затерянная страница истории международного права.....	48
<i>Чорнооченко С.І.</i> Правове закріплення універсальних стандартів прав людини в сфері трудової міграції.....	51
<i>Анісімова М.Ф.</i> Юридичні гарантії прав та свобод людини: європейський вимір.....	54
<i>Vukhryst S.</i> Compliance Review Mechanism under UNECE MEAs.....	57
<i>Громакова Н.Ю.</i> Специфіка формування ідентичності в епоху глобалізації.....	61

Гордієнко М.Г. Дефекти правової політики пострадянської доби	540
Гурська Л.І. Держава та Церква в Україні: співпраця як необхідна умова демократизації суспільства	545
Левченко Т.Г. Моральна віра в поведінці людини як морально-правового суб'єкту: сучасна інтерпретація думок Імануїла Канта	547
Мухин Н.Н. Індивид в перспективі права	550
Христокін Г.В. Онтологічні основи для християнської критики ідей статизму та теократії в сучасній православній теології	553
Черенков М.М. Про закони, християнство, суспільство і мораль: соціально-теологічні рефлексії	557
Чорноморець Ю.П. Апологія прав людини у творчості Вселенського патріарха Варфоломія	559
Шеремета О.Ю. Право і держава у вченні митрополита Андрія Шептицького	562

СЕКЦІЯ 10 ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ПРАВА

Грамова Т.М. Неоінституціоналізація права власності в торговельній сфері	566
Данькевич А.П. Роль міжнародних фінансових організацій у формуванні інвестиційної політики в Україні	568
Корж М.А. Правові аспекти оподаткування іноземних інвестицій	570
Круш П.В. Провали державного втручання в економічне життя суспільства та їх виправлення	573
Максименко І.А. Економічні правила як конституюча основа діяльності суб'єктів господарювання	575
Мартиненко В.В. Правові аспекти економічної безпеки в умовах глобалізації	578

Мацелюх Н.П., Максименко І.А. «Господарська конституція», «економічна теорія права», «конституційна економіка» як методи дослідження економіко-правових проблем.....	581
Мацелюх Н.П. Провали ринку і роль держави в умовах постіндустріальних трансформацій.....	583
Мискін Ю.І. Значення економічної науки в юриспруденції.....	585
Паснова Т.В. Економіко-правова безпека України в умовах наднаціонального регулювання.....	587
Рибакінь Т.В. Теоретичні основи підприємств корпоративного типу.....	589
Скорик М.О. Економіко-правові засади сучасного державного регулювання економіки АПК України.....	592
Стиростенко Г.Г., Бабенко А.Ю. Економіко – правові аспекти ринку праці в умовах трансформаційних змін.....	595
Тарасюк В.В., Максименко І.А. Права власності як санкціоновані державою поведінкові відносини між людьми.....	598
Теліщук М.М. Категорія власність як економічне та юридичне явище.....	591
Чернишук В.Р. Тенденції формування інвестиційної політики України.....	604

СЕКЦІЯ 11 ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПРАВознавців

Гарбуза Т.В. До питання професійної підготовки майбутніх фахівців.....	607
Гаробчук С.І. Особливості формування компетентності майбутнього фахівця права.....	610

Н.П. Мацелюх, к.е.н.,

доцент, декан обліково-
економічного факультету

І.А. Максименко, к.філос.н.,

доцент, завідувач кафедри
економічної теорії

(Національного університету
ДПС України)

«ЕКОНОМІЧНА КОНСТИТУЦІЯ», «ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ПРАВА», «КОНСТИТУЦІЙНА ЕКОНОМІКА» ЯК МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИХ ПРОБЛЕМ

Дослідження економіко-правових проблем передбачає застосування міжгалузевих знань: спеціалістів у галузі цивільного, адміністративного, фінансового права та спеціалістів у галузі економічної теорії права.

Актуальними є дослідження, присвячені питанням конституційного регулювання економічних відносин. Дана тематика розвивається в основному західними авторами, однак в останні роки до неї зростає увага і вітчизняних учених. Детальну розробку в європейських країнах одержала концепція «економічної конституції». Як правова теорія вона виникла під впливом економічної науки, зокрема Фрайбургської школи ордолібералізму, заснованої в Німеччині у першій половині ХХ ст.

Держава протягом всієї історії регулювала економічні відносини, використовуючи для цього радикальні засоби і способи. Однак у зв'язку з розвитком принципів і ідей конституціоналізму необхідні були більш гнучкі механізми впливу на економічне життя. Це вимагало визначення чітких меж такого втручання. Одночасно на початку ХХ ст. одержали розвиток ідеї соціальної держави, загальних інтересів, що дозволяли обґрунтувати конституційне регулювання економічних відносин, установити межі впливу публічної влади на економіку.

З одного боку, у цих умовах держава була зобов'язана допомогти суспільству стабілізувати економічну ситуацію, з іншого боку - вона не могла втручатися у приватноправову сферу. Необхідно було визначити межі для такого втручання, а для цього потрібні були деякі загальні принципи. Відображенням сформованих суспільних відносин стало закріплення на конституційному рівні норм, що дозволяли досить значний вплив держави на економіку (Конституція Мексики 1917 р., Веймарська конституція 1919 р. і ін.). У таких умовах і зароджувалася концепція економічної конституції.

Дані ідеї одержали поширення в усьому світі. Концепція «економіч-

ної конституції» стала вивчатися в багатьох країнах. Зараз навіть виділяють конституційні моделі соціалістичної і постсоціалістичної економіки. У Японії, В'єтнамі, країнах Латинської Америки, на території пострадянського простору з'являються роботи з даної тематики. Причому загальна концепція «економічної конституції», переломлюючись крізь національну призму, набуває специфічного змісту. Це демонструє живучість даної теорії, здатність підлаштовуватися під будь-яку правову систему, не втрачаючи свого основного призначення - розвиток соціальної й економічної сфер на базі ідей конституціоналізму.

Багато в чому цьому сприяли і процеси глобалізації, що підсилилися під впливом виникнення в XXI в. нових загроз людству - міжнародного тероризму, природних і техногенних катастроф, екологічної й енергетичної криз. Ціннісною основою правової глобалізації і є конституційні цінності сучасної демократії.

Концепція «економічної конституції» одержала друге народження в процесі розвитку європейської інтеграції.

Щоб одержати глибше уявлення про концепцію «економічної конституції», необхідно відмежувати ордолібералізм, що є її теоретичним джерелом, від економічного аналізу права і концепції конституційної економіки, які також набули актуальності у зв'язку з розвитком у сучасних конституціях економічної термінології.

Економіка права виділилася в окремий напрямок у 1960-х рр. Творці економіки права свою діяльність присвятили позитивному аналізу права, а не нормативному, у цьому головна відмінність економіки права від конституційної економіки. Основною метою позитивного економічного аналізу права є пояснення правових норм і наслідків їхнього застосування такими, якими вони є, а не зміна їх з метою поліпшення. Творцями економіки права закладена цікава ідея: принцип економічної ефективності може замінити принцип справедливості.

Конституційна економіка - науковий напрямок, що вивчає принципи оптимального поєднання економічної доцільності з досягнутим рівнем конституційного розвитку, відображеним у нормах конституційного права, що регламентують економічну і політичну діяльність у державі. Конституційна економіка відстоює як основні цінності принципи індивідуальної свободи та приватної власності, принцип впливу держави на економічні відносини за допомогою встановлення правових основ, що дозволяють боротися з несумлінною конкуренцією, монополізацією, збільшувати прибуток.

Конституційна економіка - міждисциплінарна теорія, яка поєднує досягнення економічної і юридичної наук.

Концепція «економічної конституції» дозволяє досягти балансу інте-

ресів у взаєминах держави і бізнесу, виробити нові ціннісні орієнтири, за допомогою яких, з одного боку, можна домогтися ефективного економічного зростання, з іншого боку - забезпечити реалізацію економічних прав і свобод громадян, їхній соціальний захист. Дана концепція може стати дієвим механізмом економічної модернізації нашої країни.

Н.П. Мацелюх, к.е.н.,
доцент, декан обліково-
економічного факультету
(Національний університет
ДПС України)

ПРОВАЛИ РИНКУ І РОЛЬ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ПОСТІНДУСТРІАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Перехід до ринкової економіки передбачає свободу економічного вибору, що логічно завбачає ліквідацію монополії держави в соціальній і економічній сфері. Але це не означає, що держава повинна повністю відмовитись від їх регулювання. Ринок, вирішуючи одні проблеми, породжує інші, ще більш складніші і суспільно небезпечні. В новій інституціональній економічній теорії це явище отримало назву «провалів ринку». Традиційна класифікація провалів ринку включає існування суспільних благ, недосконалість конкуренції і неповноту системи ринків, наявність зовнішніх ефектів (екстерналій), неповноту і недосконалість інформації.

В економічній теорії виділяються чисто приватні і чисто суспільні блага. Чисто приватне благо може бути використано тільки тим суб'єктом, що платив за нього, і кожна одиниця такого блага може бути продана за окрему платню. Чисто суспільне благо споживається колективно усіма громадянами незалежно від того, платять люди за нього чи ні. Чисто суспільне благо характеризується двома основними властивостями: невивірковістю і невиключеністю у споживанні. Якщо у кого-небудь є можливість споживати товар без платні за нього, то може виникнути стимул зменшити перевагу суспільних благ. Звідси можлива недостатня забезпеченість суспільними благами із-за проблеми безбилетника або колективної дії. У такій ситуації індивідуальна раціональність веде до колективної ірраціональності, оскільки із-за спроб індивідуумів максимізувати власні чисті вигоди кожен починає страждати від недовироблення суспільних благ. Тому, щоб забезпечити (соціально бажану) оптимальну кількість суспільних благ, держава повинна втручатися, запроваджуючи податки і забезпечуючи суспільними благами бажаних. У багатьох випадках використання державою